

Ärende Upphovsrätt till romanmanuskript

Sökande X

Givet 28.11.2012

Sammanfattning

Fråga om graden av likhet hos två romanmanuskript. Upphovsrättsrådet anser att det i det aktuella fallet inte handlar om exemplar av samma verk och att något upphovsrättsintrång inte har skett.

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Sökanden önskar att upphovsrättsrådet ger sitt utlåtande gällande likheter mellan hennes opublicerade manuskript A och den på Schildts förlag utgivna romanen B av Y.

Sökanden skickade i december 2010 ett romanmanuskript med titeln A till ett förlag i Helsingfors (Schildts) i hoppet om att bli publicerad. Åtta månader efteråt hittade hon boken B av Y (utkommen på Schildts förlag). Till hennes stora förvåning visade det sig att den hade otroligt många likheter med hennes eget manuskript. Enligt sökanden finns det nästan för många likheter för att det statistiskt sett skulle kunna handla om en slump.

Sökanden bifogade som exempel olika beskrivningar/scener ur boken, som tycks vara direkt lånade och sedan omskrivna. Förutom boken finns likheter som gäller huvudpersonerna, huvudidén och handlingen.

Sökanden levererade sitt manuskript och Schildts Y's manuskript efter begäran från Upphovsrättsrådet.

SVAROMÅL

Schildts Förlags Ab anför att Y sände in sitt manuskript till förlaget i april 2010 medan X's manuskript kom till förlaget samma år i december. Utgivningsbeslutet beträffande B gjordes i maj 2010.

Redaktören för B hade inte tagit del av X's manuskript före det redaktionella arbetet inklusive manusbearbetningen tillsammans med Y. Dessa fakta torde borga för att B är skriven och bearbetad utan inflytande från X's manus.

De exempel ur texten som X räknar upp är populära och frekvent utnyttjade litterära grepp, och kunde närmast kallas klichéer.

UPPHOVSRÄTTSRÅDETS UTLÅTANDE

Enligt upphovsrättslagens (URL, 404/1961) 55 § ger upphovsrättsrådet utlåtanden i ärenden som gäller tillämpningen av URL. Utlåtandena är inte bindande.

Upphovsrätt till en omskrivning av direkta citat, huvudpersonerna, huvudidén och handlingen

Enligt URL 1 § har den person som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk upphovsrätt till verket, vare sig det utgör en skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal, ett musikaliskt eller sceniskt verk eller ett filmverk, ett fotografiskt verk eller något annat bildkonstverk, ett alster av byggnadskonst, konsthantverk eller konstindustri eller har kommit till uttryck på något annat sätt. Förteckningen i 1 § är inte uttömmande.

För att ett verk skall skyddas av upphovsrätten måste det uppnå s.k. verkshöjd, vilket innebär att verket skall vara ett resultat av självständigt och egenartat skapande arbete. Det finns inga andra krav för skyddet. T.ex. verkets litterära eller konstnärliga kvalitet spelar ingen roll, och inte heller den arbetsmängd eller det kunskapsmått som behövdes för att skapa verket.

URL 2 § gäller upphovsmannens ekonomiska rättigheter. Upphovsrätten omfattar, med vissa inskränkningar, uteslutande rätt att förfoga över verket genom att framställa exemplar av det och genom att göra det tillgängligt för allmänheten, i ursprungligt eller ändrat skick, i översättning eller bearbetning, i annan litteratur- eller konstform eller i annan teknik.

Enligt EU-domstolens avgörande C-5/08 (Infopaq) kan ett utdrag om elva ord från ett skyddat verk vara upphovsrättsligt skyddat om det är originellt på så sätt att det ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

Upphovsrättsrådet har behandlat verkshöjden och upphovsrätt till skriftliga verk i flera utlåtanden (se t.ex. utlåtandena TN 2011:6, TN 2010:11, TN

2009:16, TN 2007:4, TN 2007:2, TN 2006:15, TN 2006:14, TN 2006:1, TN 2004:2, TN 2000:7, TN 2000:1).

Upphovsrättsrådet konstaterar att det inte är rådets uppgift att slutgiltigt fastställa när Y's manuskript har levererats och publikationsbeslutet fattats. Det förefaller dock vara så att Y har levererat sitt manuskript till Schildts flera månader innan X levererade sitt manuskript. Någon utredning om i vilken omfattning Y manuskript har ändrats under publiceringsprocessen har inte företetts.

Efter att ha jämfört manuskripten och de av sökanden angivna textavsnitten med varandra, konstaterar upphovsrättsrådet att textavsnitten inte är identiska utan det handlar om omskrivningar. Det är tillåtet att återge samma idé genom att använda andra ord, eftersom det är uttrycket och inte idén som skyddas. Upphovsrätten omfattar inte huvudpersonerna, huvudidén eller handlingen i ett verk. Upphovsrättsrådet anser att det i det aktuella fallet inte handlar om exemplar av samma verk och att något upphovsrättsintrång inte har skett.

Ordförande

Marcus Norrgård

Sekreterare

Anniina Huttunen

Utlåtandet har behandlats i upphovsrättsrådets plenum. I mötet deltog Marcus Norrgård (ordförande), Mika Enäjärvi, Pekka Heikkinen, Satu Kangas, Martti Kivistö, Janne Koivisto, Pirjo Kontkanen, Ilmo Laevuo, Tommi Nilsson, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Pulkkinen, Anne Salomaa, Pekka Sipilä, Aku Toivonen, Riikka Tähtivuori, Ahti Vänttinen.